

Inimesed lähevad sinna, kus neil on võimalus osaleda, rakendada oma võimeid, osa saada koos teistega tuleviku loomisest ning olla mina ise.

Kuidas kaasavalt juhtida ja tegutseda? Kuidas luua ruumi, mis inspireerib? Millised on kaasaja olulisemad praktikad?

Elame ajajärgul, kus vajame ruumi ühiseks tegutsemiseks, teineteise mõistmiseks ja dialoogiks. Vajame eestvedajaid, kes soovivad ning oskavad kaasata erineva tausta ja kogemusega inimesi keeruliste probleemide lahendamisel, ühiste lahenduste loomisel ja uuenduste elluviimisel. Kaasamine on kõige laiemalt sellise keskkonna loomine, kus inimesed on valmis tegutsema, võtma vastutust ja pühendumata. Kaasamine kui juhtimispraktika on oluline meie organisatsioonides, ühendustes, kogukondades, meeskondades, kus

- soovitakse inimesi ühise eesmärgi nimel tegutsemas näha;
- olemasolevale probleemile puuduvad ühesed lahendused;
- otsused puudutavad paljusid inimesi;
- on kriis, tüli või segadus;
- soovitakse leida loovaid, tulevikku suunatud lahendusi;
- vastuvõetud otsusega kaasneb vastutus ja inimestel on võimalus asju ellu viia;
- tahetakse teha otsused läbipaistvamaks.

Usume, et meil kõigil on võimalus ja eeldused kaasavalt tegutseda ja juhtida.

Kutsume Sind osa saama omanäolisest koolitusprogrammist „Kaasav arendusselts“, mille laiem eesmärk on osalejate kaasamisalase juhtimisvõimekuse tõstmine, Tartumaa Arendusseltsi kaasamismudeli väljatöötamine ja selle teostamise toetamine.

Selle koolitusprogrammi idee sündis TASI juhatuse koolitusel, kus ühiselt leiti, et Tartumaa ja TASI kui organisatsiooni arendamiseks on oluline liikmeskonna ja teiste piirkonna inimeste aktiivne osalus. Suhtlemine, kogemuste vahetamine ja koostöö loovad võimalused uute ideede tekkeks ja elluviimiseks. **Kuidas saavutada selline loov suhtlemine inimeste vahel TASI piirkonnas?** Koos leidsime, et selleks on vajalik omandada kaasava juhtimise praktilised oskused ja hakata neid ise oma kogukonnas, külas, vallas või ettevõttes rakendama.

Soovime luua arendava ja teineteist toetava arengukeskkonna ning eestvedajate kogukonna (*community of leaders*) Tartumaal, kes oma kogukonnas inimeste kaasamisega igapäevaselt tegelevad. Soovime, et TASI liikmed, juhatuse liikmed ning koostööpartnerite eestvedajad omavad valmisolekut, julgust, taht, enesekindlust, oskusi kaasata inimesi oma igapäevases keskkonnas ja kogukonnas.

Koolitusprogrammi **tulemusena** osalejad on:

- mõtestanud ja teavad kaasava juhtimise olemust ja põhiprintsiipe;
- omavad valmisolekut kaasamisprotsesse algatada ja kooshoida;
- oskavad planeerida ja kasutada erinevaid kaasavaid tehnikaid (maailmakohvik, ring, avatud ruum, tunnustav avastamine jne);
- on analüüsinud isiklikku juhtimispraktikat, sh iseennast kui kaasajat ning sõnastanud oma arenguvajadused ning viisid nende arendamiseks;
- omavad valmisolekut rakendada kaasavat tegutsemist igapäevatoös;
- on üheskoos loonud kaasamismudeli ja selle rakendusvõimalused Tartumaal.

Koolitusel käsitletakse järgmisi teemasid:

- kaasava juhtimise olemus;
- kaasamine kui juhtimispraktika;
- juhtimine 21. sajandil: vajadus ja võimalused;
- kaasamine kui protsess: algatamine, hoidmine ja edendamine;
- muudatuste juhtimine;
- protsesside planeerimine;
- kaasamise mõju indiviidi, grupi või organisatsiooni/ kogukonna tasandil;
- head näited kaasamisest;
- mina kui kaasaja: võimalused ja sisemised ressursid;
- kaasavad tehnikad ja nende rakendamine;
- kaasava kultuuri loomine.

Tegelikult on meil valida, kas hea kaasamine ja eestvedamine saab alguse meist endist või mitte? Milline kaasaja ma olen? Milline on minu eesmärk?

Programmi ülesehitus:

Eelhäälestus: koolitusel osalejad analüüsivad eelnevalt iseennast kui juhti ning sõnastavad oma juhtimis- ja kaasamisalased väljakutsed.

Muutuste saavutamiseks on oluline pikaajaline töö iseendaga. Samuti võib just pikemaajalisest ühisest õppimise protsessist sündida eestvedajate kogukond, kes koolituse vahepeal ja ka pärast seda tegutseb sooviga pidevalt suurendada oma kaasamisalast juhtimispraktikat, ühiselt õppida, luua uut teadmist, jagada kogemusi ja praktiseerida.

Koolituse käigus töötakse paralleelselt teemade käsitlemisele välja kaasamismudel, mis võimaldab olla igal juhul oma kogukonnas parem kaasaja.

I Moodul (2 päeva, 5.-6. märts 2010)

Eesmärk on mõista kaasava juhtimise olemust, analüüsida iseennast kaasaja ja juhina ning omandada esmane arusaam kaasamisprotsesside algatamisest ja hoidmisest.

Osalejad töötavad koos, planeerivad ning panevad aluse TASI kaasamismudelile.

Koolituse vahepeal on osalejad teineteisele juhendajaks (mentoriks), vaadeldes ja analüüsides teineteise kaasamispraktikat.

II Moodul (2 päeva, 9.-10. aprill 2010)

Eesmärk on analüüsida kaasamisega seotud väljakutseid ja tagasilööke, ning leida neile ühiselt lahendusi.

Erinevate kaasamisalaste meetodite kasutamine, omavaheline põimumine ja tulemuslik rakendamine.

Kaasamisprotsesside hoidmine ja edasiarendamine. TASI kaasamismudeli edasiarendamine ja jätkuv elluviimine.

Koolituse vahepeal on osalejad jätkuvalt teineteisele juhendajaks (mentoriks), vaadeldes ja analüüsid teineteise kaasamispraktikat.

III Moodul (1 päev, 21. mai 2010)

Eesmärk analüüsida kaasamise tulemuslikkust, iseenast kui kaasajat ning edasisi arenguvajadusi.

TASI kaasamismudeli rakendamise hindamine ja edasiarendamine.

Õppimisprotsessi analüüsimine.

Teineteisele tagasiside andmine.

Kokkuvõtte koolitusprogrammist.

Metoodika:

Koolitus on üles ehitatud osalejaid kaasavalt. Grupitunde, soodsa õpikeskkonna loomiseks ja õppijate häälestamiseks, uute materjalidega tutvumiseks kasutatakse erinevaid meetodeid: tutvumismängud, soojendusülesanded, lugude jutustamine, seostamisharjutused, rühmatöö, vestlusring, eneseanalüüs jne.

Koolituse käigus on osalejatel võimalus aktiivselt panustada koolitusprogrammi koostamisse ja läbiviimisesse juhendades ise ülesandeid ja tegevusi koolituse käigus.

Läbiviija:

Koolituse läbiviimises osaleb arengufirma Ruumi Loomine võtmekoolitaja ja konsultant Piret Jeedas. **Piret Jeedas** on sündinud Võrumaal ning üles kasvanud Navi külas. Ülikooliaastatel Tallinna Pedagoogikaülikoolis andragoogikat õppides õnnestus ennast täiendada Jyväskylä Ülikoolis ning rahvusvahelises tudengiorganisatsioonis AIESEC ka presidenditoolil istuda. Otsinud oma kirge AIESECi praktikandina Hollandis (2004) ning vabatahtlikuna Kanadas (2005). Oli üks Minu Eesti Mõttetalgute koolitustoimkonna eestvedajatest. 2009-2010 lõi ruumi uuteks algatusteks ja projektideks Tartumaa Arendusseltsi poolt ellu kutsutud pikaajalise arenguprogrammi Uuenduste Otsingul raames. Käesoleval hetkel seotud uue algatusega KÕLA (Kaasamispraktikute vÕrgustiku Loomine ja Arendamine), mille laiem siht on kaasava juhtimise levitamine Eestis.

Lisaks kaasatakse koolitusprogrammi läbiviimisesse **Ivika Nõgel'it**, kes on suurte kogemustega kaasamise praktik. 2001-2003 aitas ta ellu kutsuda Eestis esimesed piirkondlikud avaliku-era-kolmanda sektori partnerlused Võru-, Valga- ja Põlvamaal, mis tegutsevad edukalt siiani. Lisaks on tal kogemusi mahukate ja komplekssete projektide juhtimisel ning ta tegutseb edukalt koolitajana. On üks KÕLA algatuse eestvedajatest.

KOHTUMISENI!